

AJ-1430
M.A. (Previous) Term End Examination, 2021-22
SANSKRIT (Paper-III)
(दर्शन)

Time : 3 hours]

[Maximum Marks : 100

नोट:- सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः । प्रश्नेषु तत्तत्स्थलेषु अन्तर्वर्तिनः विकल्प्याः । सर्वे प्रश्नाः समानाङ्काः ।

इकाई-प्रथम

1. अधोलिखितं सप्रसङ्गं व्याख्यात :- 15
'अनन्यथासिद्धपूर्वभावित्वं कारणत्वम्' ।

अथवा

2. द्विविधः सम्बन्धः संयोगः समवायश्चेति' । 15
प्रत्यक्षप्रमाणं प्रतिपादयत ।

अथवा

3. व्याख्यात :- 20
दुःखत्रयामिघाताज्जिज्ञासा तदपघातके हेतौ ।
दृष्टे साऽपार्था चेन्नैकान्तात्यन्ततोऽभावात् ।।

इकाई-द्वितीय

4. व्याख्यात :- 20
'वेदान्तो नामोपनिषत्प्रमाणं तदुपकारीणि शारीरक-सूत्रदीनि च ।'
दृष्टमनुमानमाप्तवचनं च सर्वप्रमाणसिद्धत्वात् ।
त्रिविधं प्रमाणमिष्टं प्रमेयसिद्धिः प्रमाणाद्धि ।।

अथवा

5. वस्तवनुपलब्धेः कारणानि विवेचयत । 15

इकाई-तृतीय

6. व्याख्यात :- 20
'वेदान्तो नामोपनिषत्प्रमाणं तदुपकारीणि शारीरक-सूत्रदीनि च ।'
शक्ति द्वयवदज्ञानोपहितं चैतन्यं स्वप्रधानतया निमित्तं स्वोपाधिप्रधानतयोपादानं च भवति ।'

अथवा

7. वस्तवनुपलब्धेः कारणानि विवेचयत । 15

इकाई-चतुर्थ

8. सांख्यदृष्ट्या सूक्ष्मशरीरं प्रतिपादयत । 15

अथवा

9. अध्यारोपापवाद स्वरूपं निरूपयत । 15

इकाई-पंचम

10. पञ्चीकरणस्य परिचयो देयः । 15

अथवा

पञ्चीकरणस्य परिचयो देयः ।